

«Облік та аудит виробничої собівартості продукції, робіт, послуг на будівельному підприємстві»

Виконала:

Шуляренко Е.П.

Науковий керівник:

к. е.н., доц. Чернявська Ю.Б.

АКТУАЛЬНІСТЬ

Обумовлена тим, що сучасні економічні відносини потребують постійного вдосконалення та глибоких перетворень, зокрема перетворень у системі обліку. Система бухгалтерського обліку є важливим елементом для всіх суб'єктів господарювання та держави загалом. Чільне місце в цій системі відводиться обліку витрат. Формування достовірної та оперативної інформації про них є важливим та одночасно складним елементом системи організації обліку на підприємстві. Саме від цього буде залежати рівень управління ними, рентабельність виробництва, виявлення резервів зниження собівартості продукції, визначення цін на продукцію, а також прийняття необхідних управлінських рішень.

Метою даної роботи є дослідження теоретичних та методичних особливостей обліку витрат на виробництво, визначення основних аспектів формування собівартості будівельної продукції та послуг, а також розгляд питань з удосконалення обліку витрат на будівельне виробництво.

Предметом дипломної роботи є господарські факти, господарські операції, що зумовлюють рух господарських засобів, джерел їх утворення, трансформуванням спожитих ресурсів у готовий продукт в їх натуральному та грошовому вираженні, витрати виробництва.

Об'єктом дипломної роботи виступає виробнича собівартість.

Собівартість та класифікація витрат

- *Собівартість продукції* – це грошова форма витрат на підготовку її виробництва, виготовлення і збут. Собівартість комплексно характеризує ступінь використання усіх ресурсів підприємства, а значить, і рівень техніки, технології та організації виробництва.

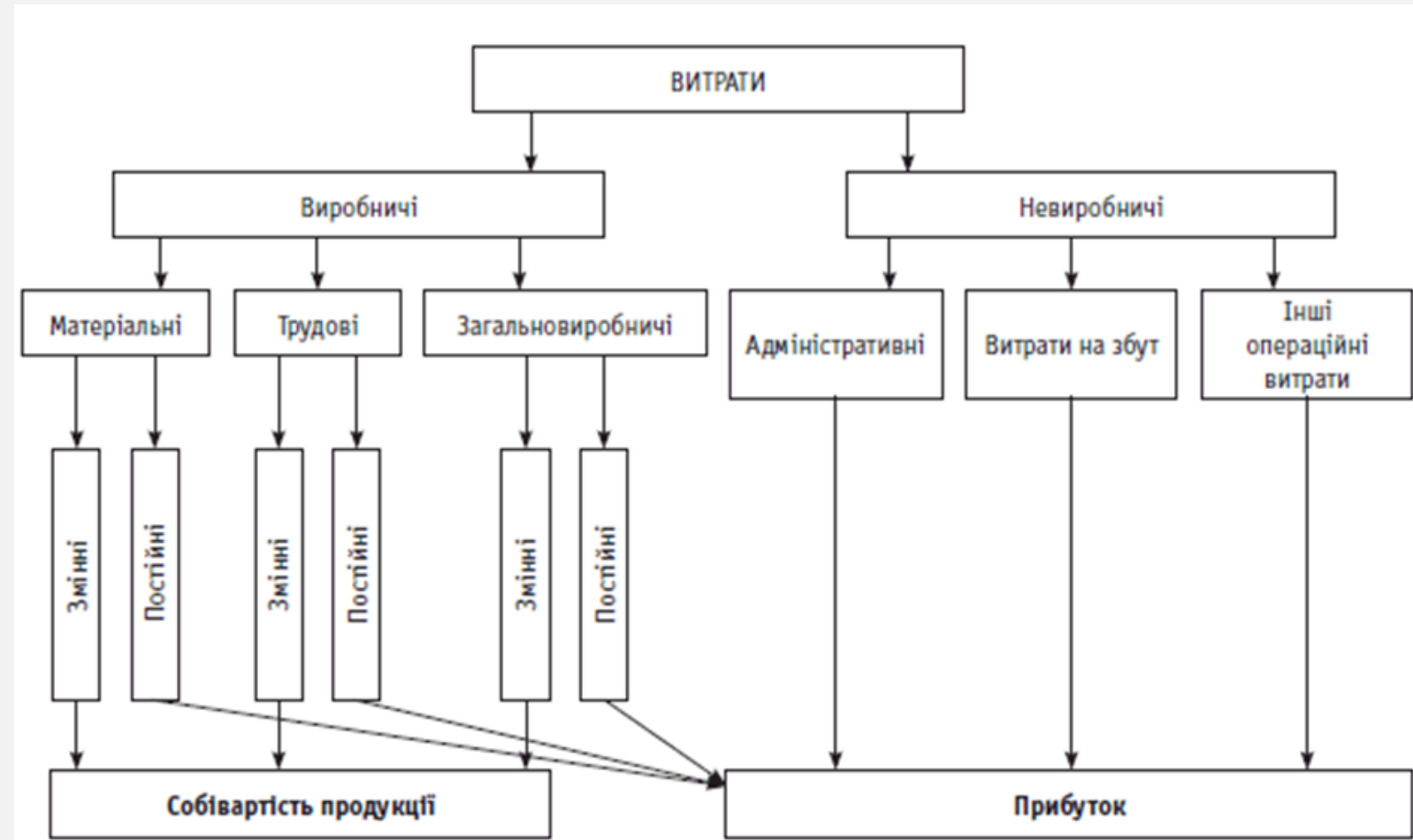

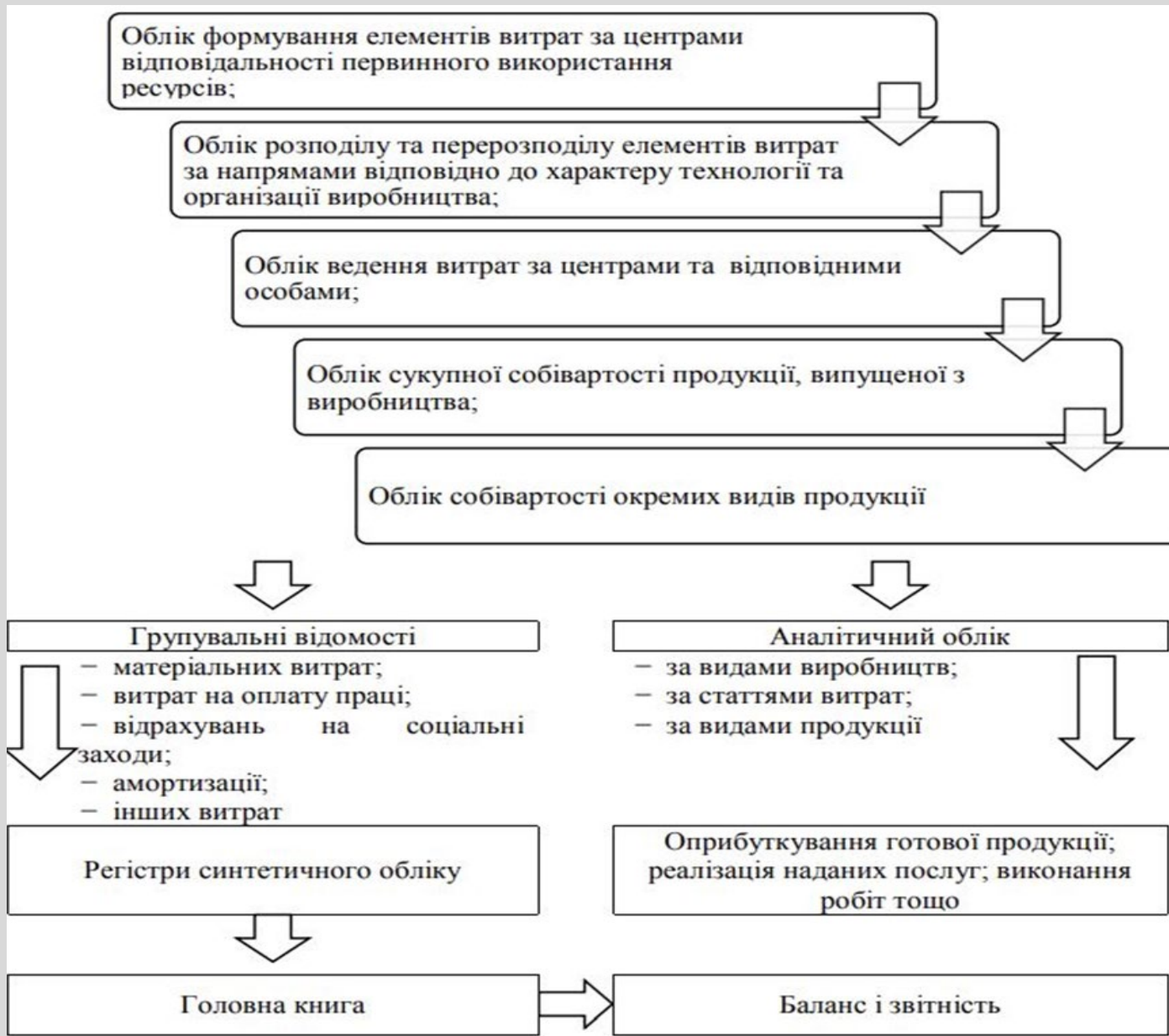
Рис. 1.1. Класифікація витрат

Класифікація витрат за видами діяльності:

- витрати основної діяльності — це витрати будівельної організації, пов'язані із виконанням або реалізацією будівельно-монтажних робіт;
- витрати операційної діяльності охоплюють витрати основної діяльності та інших видів діяльності будівельної організації, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю;
- витрати звичайної діяльності охоплюють витрати операційної, фінансової й інвестиційної діяльності;
- витрати внаслідок надзвичайних подій.

Класифікація витрат за місцем виникнення їх:

- витрати основного виробництва — витрати структурних підрозділів будівельної організації, які безпосередньо беруть участь у виконанні будівельно-монтажних робіт, включно із витратами, пов'язаними з управлінням, організацією й обслуговуванням будівельного виробництва;
- витрати допоміжного виробництва — витрати структурних підрозділів будівельної організації, які забезпечують процес основного виробництва, включно із витратами, пов'язаними з управлінням, організацією й обслуговуванням виробництва:
- технічний огляд, технічне обслуговування, ремонт власних та орендованих будівельних машин, механізмів та устаткування; забезпечення інструментом, запасними частинами, транспортними послугами тощо;
- витрати другорядних виробництв — витрати структурних підрозділів будівельної організації, що безпосередньо не беруть участі у виконанні будівельно-монтажних робіт, але їхня продукція використовується під час виконання їх.

Процес організації обліку витрат виробництва

Рис. 1.2

Особливості обліку в ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536»

В ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» ведеться облік за такими статтями калькуляції: прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, експлуатація будівельних машин і механізмів, відрахування на соціальні заходи, інші прямі витрати, загальновиробничі витрати.

Специфічним у будівництві є порядок оформлення видачі матеріалів ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» відкритого зберігання, так званих навальних (піску, гравію, щебню тощо). За неможливості вимірювання обсягу цих матеріалів у момент передання на виробництво відпуск їх оформлюють документами, складеними за даними щомісячної інвентаризації.

Конче важливим є контроль за правильним використанням матеріалів ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536». Цей контроль здійснюють шляхом порівняння фактичних витрат найважливіших видів матеріалів із нормами, передбаченими на виконаний обсяг робіт, а також аналізу причин економії або перевитрат.

Недоліки обліку витрат на ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536»

Аналізуючи організацію обліку витрат ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» хочемо акцентувати увагу на певному спотворенні інформації, що відображається в обліку адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат підприємства. Така ситуація пояснюється тим, що на підприємстві ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» існують випадки віднесення значної частини адміністративних витрат і деякої частини витрат на збут до складу інших операційних витрат. Доцільність даної операції викликає сумніви. Такі обставини сприяють значному викривленню інформації про витрати, особливо для зовнішніх користувачів, і є перешкодою для формування статусу підприємства як надійного ділового партнера.

Означена проблема неправильності віднесення статей витрат до адміністративних, збутових та інших операційних витрат полягає в першу чергу в тому, що на підприємствах належним чином не організована система управлінського обліку, яка б забезпечила чітке структурування згаданих витрат.

Серед недоліків організації обліку невиробничих витрат – відображення в обліку різних за економічною сутністю витрат на рахунках 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності» у розрізі відповідних субрахунків для цілей управлінського обліку, є наявність значної кількості субрахунків без подальшого їх аналітичного групування за видами витрат, що ускладнює сприйняття інформації про зазначені витрати при прийнятті управлінських рішень.

Проблеми обліку виробничої собівартості та витрат

Основною проблемою обліку витрат підприємства в Україні є проблема повноти та своєчасності їх відображення у системі обліку. На даний момент рівень не відображення витрат (за даними програми діяльності Кабінету Міністрів України) в країні коливається від **10 до 50%**. Найбільша частина витрат, що залишається поза обліком, належить до витрат на оплату праці. Джерелом коштів для покриття такої заробітної плати виступають *«тіньові доходи»*, які виникають за рахунок вартості не облікованої реалізованої продукції.

Однією з основних проблем для управління підприємством є також забезпечення максимальної оперативності та достатньої аналітичності вихідної інформації про витрати підприємства. Якщо інформація щодо витрат, яка повинна слугувати для прийняття управлінських рішень є несвоєчасною, недостовірною або відсутньою, це спричиняє виникнення проблем, як внутрішнім так і зовнішнім її користувачам.

Створення єдиної інформаційної загальнодержавної бази норм і нормативів для обліку та контролю за витратами підприємства є сьогодні вкрай необхідною для вітчизняних підприємств.

Внаслідок цього попри всі інші чинники в нашій державі вагома частка списаних на витрати виробництва матеріальних цінностей розкрадається або використовується на виробництво тіньової продукції, яку підприємство не обліковує і за яку не сплачує податків, зборів та інших платежів

Проблеми обліку виробничої собівартості та витрат у будівництві

До загальних проблем вітчизняного обліку в будівництві, можна віднести такі:

- теоретичні;
- методологічні;
- технологічні;
- організаційні;
- кадрові;
- фінансові;
- масштабні;
- рівневі.

Серед основних проблем обліку витрат підприємства в Україні є такі проблеми:

- повноти та своєчасності відображення в системі обліку витрат підприємства;
- забезпечення максимальної оперативності та достатньої аналітичності вихідної інформації про витрати й доходи підприємства;
- створення єдиної інформаційної загальнодержавної бази норм і нормативів для обліку й контролю за витратами та доходами підприємства;
- встановлення оптимального співвідношення обсягів автоматизованих і неавтоматизованих обліково-контрольних робіт та визначення їхньої ролі у скороченні витрат і зростанні доходів підприємства;
- рівня відповідності обліково-контрольної системи підприємства щодо його витрат і доходів чинним нормативно-правовим актам України з обліку та контролю;
- матеріально-технічного та організаційного забезпечення ведення обліку витрат і доходів підприємства.

Шляхи вирішення проблеми обліку витрат

Проблемою обліку витрат підприємства є проблема створення єдиної інформаційної загальнодержавної (міжгалузевої) бази норм і нормативів для обліку та контролю за витратами підприємства. Така інформаційна база вкрай необхідна Україні, адже, як свідчать статистичні дані, матеріаломісткість вітчизняної продукції у два-три рази вища, ніж у країнах Заходу. Це може, попри всі інші чинники, означати, що в нашій державі вагома частка списаних на витрати виробництва матеріальних цінностей розкрадається чи насправді використовується на виробництво тіньової продукції, яку підприємство не обліковує і за яку не платить ніяких податків, зборів, платежів.

Також запровадження Єдиної унітарної вітчизняної системи ведення бухгалтерського обліку (програмне забезпечення), у тому числі і виробничої собівартості дозволить автоматизувати облік. У будівельній галузі найбільш наближеною до нашого бачення розрахунку собівартості є програма АВК.

Оскільки за останні роки спостерігається зростання собівартості продукції підприємств в тому числі і на ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536», зменшення витрат досягнути можливо за допомогою обґрунтованої облікової політики, розробкою особливих схем документообігу та за допомогою достовірної калькуляції собівартості продукції, розрахованої за вимогами стандартів. Тому рекомендую для роботи ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» розробити нову калькуляцію витрат, до складу якої будуть включені наступні статті: *сировина; основна заробітна плата; додаткова заробітна плата; відрахування на соціальні заходи; паливо і енергія на технологічні цілі; витрати на утримання та експлуатацію обладнання; загальновиробничі витрати.*

Висновки

В результаті проведеного дослідження розглянуто основні підходи до визначення витрат виробництва, принципи організації обліку витрат, виділено основні проблеми організації обліку на виробництві.

Таким чином, правильний облік витрат, своєчасний контроль за їх формуванням, оперативний аналіз мають велике значення для ефективного управління витратами підприємства, а введення додаткових рахунків обліку загальновиробничих витрат для деталізації їх розподілу на постійні та змінні, прийняття чіткої класифікації та розмежування між ними дасть змогу вдосконалити облік витрат на підприємстві.

Вибір об'єктів та методів обліку витрат входить до компетенції підприємства та зумовлений організаційно-економічними особливостями витрат, що потребує їх поглибленого аналізу. Таким чином, підприємству необхідно самостійно визначати перелік змінних та постійних загальновиробничих витрат, оскільки в сучасній нормативній базі немає їх чіткого переліку, тому вдосконалення нормативної бази вирішить проблему визначення переліку витрат:

- покращення класифікації загальновиробничих витрат, яка містила б оптимальну кількість ознак, розкривала цільове призначення та економічний зміст витрат, враховувала організаційну структуру та особливості;
- деталізація плану рахунків бухгалтерського обліку з конкретизацією статей загальновиробничих витрат щодо аналітичних рахунків.

Дякую за увагу